

Частина 2

ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ

збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів і молодих вчених**

**Тернопіль
2025**

УДК 336:657:364(477)
ISBN 978-966-654-798-2

**Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів і молодих вчених**

**«ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ»**

м. Тернопіль, 27 травня 2025 р.

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Андрій КІЗИМА, декан факультету фінансів та обліку ЗУНУ, к.е.н., доцент

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Володимир ГОРИН, заступник голови, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Зоряна ЛОБОДИНА, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ОМЕЦІНСЬКА, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і оподаткування;

Світлана САВЧУК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ФЕДОРОВИЧ, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу;

Марія ШЕСТЕРНЯК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансового контролю та аудиту.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні
Вченої ради факультету фінансів та обліку ЗУНУ
(протокол № 7 від 26 травня 2025 р.).*

Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків: збірн. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студ. і молод. вчених (м. Тернопіль, 27 трав. 2025 р.). Ч. 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2025.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків» об'єднує результати досліджень вітчизняних науковців, здобувачів вищої освіти та практиків, присвячені актуальним проблемам розвитку фінансів та обліку. У виданні розглянуті теоретичні та прикладні аспекти функціонування публічних фінансів, розвитку фінансової грамотності населення, трансформації обліково-аудиторської діяльності, сучасного стану та тенденцій розвитку фондового, банківського і страхового ринків. Особливу увагу приділено питанням соціального забезпечення в умовах соціально-економічної нестабільності. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, викладачів, студентів економічних спеціальностей, фахівців у сфері фінансів, обліку та публічного управління.

За редакцію, зміст і достовірність даних, а також встановлення фактів плагіату матеріалів, розміщених у збірнику конференції, відповідальність несуть автори та наукові керівники.

© ЗУНУ, 2025

ЗМІСТ

<i>Баран Ярослав</i> ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ УКРАЇНИ.....	6
<i>Дембна Лаура</i> ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
<i>Долюк Алла, Брацлавець Артем</i> СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ.....	12
<i>Кізима Тетяна, Гавчик Тетяна, Газилишин Олег</i> ФІНАНСУВАННЯ ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	15
<i>Кізима Тетяна, Косюк Тереза</i> КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСАМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	18
<i>Кізима Тетяна, Салабан Галина</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	21
<i>Кізима Тетяна, Стефанко Вікторія</i> НОВЕЛИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПАРТНЕРСТВА МІЖ ПУБЛІЧНИМ І ПРИВАТНИМ СЕКТОРАМИ.....	24
<i>Кізима Тетяна, Фундигус Сергій, Охотницький Максим</i> ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОБОРОНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	28
<i>Кульчицька Надія</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ КЛАСТЕРНИХ ІНІЦІАТИВ.....	31
<i>Ластовицький Вадим</i> ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС.....	33
<i>Луцик Анатолій, Титор Володимир, Вакуліч Іван</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КОНТЕКСТІ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	36
<i>Наконечний Володимир</i> СУЧАСНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ.....	38
<i>Омецінська Ірина, Романів Ольга</i> ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	41
<i>Погребняк Ольга</i> ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	43
<i>Садовська Ірина</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВПЛИВ НА ЕВОЛЮЦІЮ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	46
<i>Ткачик Федір, Сербін Олексій</i> ФІСКАЛЬНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	48
<i>Буковський Микола</i> ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕЗИЛЬЄНТНИЙ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	51
<i>Труфанов Олексій, Смалюк Олег</i> ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	54
<i>Жабак Олег, Кекіш Ігор</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	57
<i>Шевчук Антон</i> ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	61
<i>Туз Роман</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	63

<i>Повх Марія</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ОЦІНКА.....	66
<i>Кавара Вікторія</i> ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИЗМ УКРАЇНИ.....	69
<i>Двуліт Зоряна</i> СУТНІСТЬ І РОЛЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	72
<i>Перцева Катерина</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ МИТНИХ ДЕЛІКТІВ.....	74
<i>Гусак Софія</i> ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗІВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	76
<i>Пенцак Віталій</i> ВПЛИВ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ НА ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	78
<i>Михальчук Аліна</i> НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	81
<i>Нагайовський Сергій</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ.....	84
<i>Кириленко Ольга, Гринчук Марія</i> РОЛЬ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ.....	87
<i>Фрицький Володимир</i> ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	90
<i>Маращ Анатолій</i> ПОСЛУГИ ПРАВОПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	92
<i>Васильчук (Рибачук) Ірина</i> ФІНАНСОВА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ГРОМАД: СТРАТЕГІЯ РОЗШИРЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	97
<i>Тесунова Анна</i> ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..	99
<i>Новосад Андрій</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	103
<i>Філіпець Василь</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ І КЛАСИФІКАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	106
<i>Сень Оксана</i> ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	109
<i>Золота Галина</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	114
<i>Коломийчук Наталія, Вовканич Юрій</i> ТЕОРІЇ БОРГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ.....	118
<i>Марцінів Христина</i> ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	122
<i>Чіпак Дмитро</i> ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ.....	125
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	130
<i>Коваль Світлана, Палюх Владислав</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОДАТКІВ ТА ЇХ РОЛЬ У НАПОВНЕННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	133
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ.....	137
<i>Вишинський Мирон</i> КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ..	141

<i>Мартинівський Олександр</i> МИТНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	143
<i>Климів Уляна</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.....	145
<i>Шарій Павло</i> РИЗИКИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ.....	148
<i>Білик Валентин, Федак Юрій</i> ПАРТНЕРСЬКІ МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: ДЕРЖАВНИЙ, МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТА ПРИВАТНИЙ СЕКТОРИ.....	150
<i>Чижмарь Анастасія</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	154
<i>Шевчук Антон, Кучмії Мар'яна</i> ФІНАНСОВА БАЗА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ.....	157
<i>Гевко Павло</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ ТА ФОРМУВАННЯ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	159
<i>Островська Любов</i> ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ.....	162
<i>Кириленко Ольга, Малиняк Роксолана</i> ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ.....	167
<i>Плецан Сніжана</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ.....	170
	174

Уляна Климів
студентка гр. ФФМ-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Світлана Коваль

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Система державного пенсійного страхування базується на встановлених правових нормах, котрі забезпечують її стабільність, передбачуваність та соціальну захищеність громадян. Центральне місце в організації цієї системи посідає Пенсійний фонд України, який виконує ключові функції щодо акумулювання коштів та призначення й виплати пенсій. Правові механізми правила діяльності фонду, встановлюють його повноваження, порядок взаємодії з роботодавцями, застрахованими особами та іншими органами влади, що забезпечує цілісність і узгодженість пенсійної системи.

У контексті сучасних соціально-економічних викликів саме нормативно-правове регулювання визначає засади діяльності Пенсійного фонду України, встановлює вимоги до формування страхового стажу, умови участі в системі та механізми отримання пенсійних виплат. Вивчення правових та організаційних засад державного пенсійного страхування дозволяє виявити особливості діючої моделі, оцінити її ефективність та сформулювати потенційно можливі напрями для подальшого вдосконалення з урахуванням європейських стандартів і національних потреб.

У більшості держав світу, включаючи Україну, пенсійне забезпечення розглядається як одна з ключових конституційних гарантій, спрямованих на матеріальну підтримку громадян у разі настання життєвих обставин, які знижують або унеможливають їхню працездатність. Ідеться про «регулярні щомісячні виплати у зв'язку зі старістю, інвалідністю чи втратою годувальника, розмір яких не може бути нижчим за прожитковий мінімум, встановлений законодавством» [1]. Конституція України (ст. 46) передбачає «право кожного громадянина на соціальний захист, що охоплює отримання матеріальної підтримки у разі повної, часткової чи тимчасової втрати працездатності, у разі втрати годувальника, а також у випадках безробіття, яке виникло з незалежних від особи причин» [2].

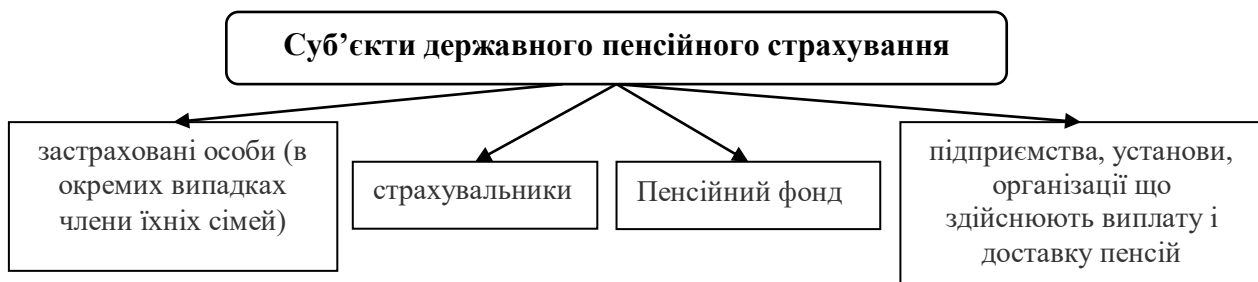
Можливість використати таке право є можливою завдяки системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, котра фінансується за рахунок внесків, котрі сплачують застраховані особи, роботодавці, а також за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших передбачених для цього законодавством джерел. Пенсії, соціальні допомоги та інші форми підтримки, що є основним джерелом існування для значної частини населення, повинні гарантувати рівень життя не нижчий за визначений законом прожитковий мінімум. Таким чином, Конституція України є створює правову основу для функціонування системи пенсійного забезпечення та інших видів соціальної підтримки.

Юридичною базою, яка є підґрунтям для функціонування пенсійної системи України формують є Закон України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» [3] та Закон України «Про пенсійне забезпечення» [4].

Зокрема, у них окреслено перелік видів пенсійних виплат та допомог, умови, за яких громадяни можуть брати участь у пенсійній системі або її окремих рівнях, а також встановлено вік, з досягненням якого чоловіки і жінки набувають право на призначення пенсії. Законодавство визначає джерела формування фінансових ресурсів, що спрямовуються на виплату пенсій, регламентує порядок їх нарахування та отримання, а також містить правила і процедури організації управління всією системою пенсійного забезпечення [3].

Відповідно до статті 2 Закону «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» [3], національна система пенсійного страхування має трирівневу структуру. Перший та другий рівні утворюють систему загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, яка забезпечує базові гарантії громадянам щодо отримання пенсійних виплат.

Законом «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» [3] визначено суб’єктів пенсійного страхування (рис. 1).

Рис. 1. Суб’єкти державного пенсійного страхування

Джерело: складено та узагальнено автором за [3]

Згідно із положеннями Закону «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» [3], у межах солідарної пенсійної системи громадянам призначаються такі основні види пенсій: пенсія, котра виплачується за віком, та, котра виплачується у разі встановлення інвалідності та пенсія, що надається у випадку втрати годувальника

Право на отримання пенсії за віком надається після досягнення 60-річного віку за умови наявності необхідного страхового стажу. Вимоги до його тривалості поступово зростають: у 2025 р. він має становити не менше 32 років, у 2026 році – 33 роки, у 2027 р. – 34 роки, а починаючи з 2028 р. – щонайменше 35 років страхового стажу.

Фінансова база державного пенсійного страхування формується з кількох джерел. Основними надходженнями є кошти єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на пенсійне забезпечення. Додатковими джерелами виступають інвестиційний дохід від розміщення резервів Пенсійного фонду, кошти державного бюджету та спеціальних фондів, що перераховуються на його потреби, надходження у вигляді

фінансових санкцій і пені, а також добровільні та благодійні внески фізичних і юридичних осіб.

Головним фінансовим інструментом, що забезпечує стабільність функціонування системи державного пенсійного страхування, є єдиний соціальний внесок. Закон «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [5] визначає його як «обов'язковий консолідований платіж, який регулярно сплачується до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування з метою гарантування застрахованим особам права на отримання передбачених видами страхування виплат і соціальних послуг у разі настання визначених законом страхових ризиків» [5].

Організаційне керівництво державним пенсійним страхуванням покладене на Пенсійний фонд України, котрий відповідає за призначення пенсій, формування та підготовку документів для їх виплати, забезпечення повного та своєчасного фінансування пенсійних зобов'язань, а також здійснює контроль за раціональним і цільовим використанням коштів [3].

Діяльність Пенсійного фонду регламентується «Положенням про Пенсійний фонд України» [6]. Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та контролюється Кабінетом Міністрів України через «Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності» [6]. Пенсійний фонд відповідає за практичну «реалізацію державної політики у сфері пенсійного забезпечення та ведення обліку громадян, охоплених системою загальнообов'язкового державного соціального страхування» [6].

Отже, правові механізми, що визначають організацію та регулювання державного пенсійного страхування в Україні, формують цілісну та багаторівневу систему, спрямовану на гарантування соціального захисту громадян при настанні страхових ризиків.

Список використаних джерел:

1. Коваль С. Л. Система державного соціального страхування: досвід України та Німеччини. *Світ фінансів*. 2018. № 2 (55). С. 67–77.
2. Конституція України. URL: [www. http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
4. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 0.11.1991 р. № 1788-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
5. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
6. Положення про Пенсійний фонд України: затв. Постановою КМУ від 23.07.2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text>